

příloha

3

a

Praha 1974

Textová příloha Divadelní výchovy č. 3

Eva W i l l i g o v á

Básnické dílo Františka Hrubína a jeho uplatnění

v dramatické výchově dětí

Část II.

Ústav pro kulturně výchovnou činnost
Praha 1974

Zkoušíme hrát divadlo - říkadla a básničky

Hrát s dětmi divadlo je jistě velmi přitažlivé. Zejména děti projevují o tento úsek práce zájem. Často, zvláště s přípravkou, to ale nejde tak rychle, jak by si děti přály. Zde nám může pomoci Hrubínova poezie. Jeho básničky i některá říkadla jsou dramatické a krátké a dají se pro uvedený záměr dobře využít. Dokáží rozpoutat dětskou fantazii tak, že představitelství pracuje na plné obrátky, a přitom nenarušují přirozenou dětskou hravost.

Vybrala jsem jedno říkadlo a tři známé pohádky, na nichž se nyní pokusím demonstrovat dva přístupy práce.

Jsou to: Kuřata ze sbírky "Říkejte si se mnou",
O nezvedených kůzlátkách ze sbírek "Říkejte si se mnou" a "Dvakrát sedm pohádek",
Pohádka ze sbírek "Říkejte si se mnou" a "Dvakrát sedm pohádek"
Malá pohádka o veliké řepě (též Pohádka o veliké řepě) ze sbírek "Dvakrát sedm pohádek" a "Říkejte si pohádky.

V pořadí první dvě ukazují přístup práce, při kterém je nutno držet se uvedeného textu. (Je zde na něj kladen veliký důraz.) Podrobněji se o pracovním přístupu zmíním přímo u citované pohádky. Zbývající dvě ponechávají dětem na vlastní úvaze, jak se bude děj vyvíjet, co budou postavy mluvit, jak budou jednat. Také o tomto se podrobněji zmíním později.

Kuřata

Původní Hrubínův text doporučuji upravit. Tzn. vynechat jakéhokoliv vypravěče a převést text do přímé řeči - do řeči jednotlivých postav.

Text_původní

Honzík se ptá strejce,
zač mu prodá vejce.

Zač to vejce pěkné?

Až co kohout řekne.

Kykyry, za čtyry.

Kykyry, za čtyry.

A zač tohle pěkné?

Ač co slípka řekne.

Kokodák, také tak,
kokodák, také tak.

Honzík nese vejce
od milého strejce.

A než došel za vrata,
měl v čepici kuřata.

Pípi, pípi, píp,
venku je nám líp.

Text_upravený

Honzík: Zač to vejce pěkné?

Strejc: Až co kohout řekne.

Kohout: Kykyry, za čtyry,
kykyry, za čtyry.

Honzík: A zač tohle pěkné?

Strejc: Až co slípka řekne.

Slípka: Kokodák, také tak,
kokodák, také tak.

Honzík: Tak si nesu vejce
od milého strejce.

.....

Kuřata: Pípi, pípi, píp,
venku je nám líp.

Honzík: Než jsem došel za vrata,
mám v čepici kuřata.

Při nacvičování této krátké scénky je možno použít častou dětskou hru na prodavače. Malé děti ji s oblibou hrají, jak s imaginárními, tak skutečnými věcmi. V závěru básně přehazují verše záměrně proti původnímu znění. Činím tak proto, aby děj byl přirozenější. Na začátku hodiny si děti mohou zahrát na kohouty, slepice i kuřata, přičemž lze použít hlasovou rozcvičku, kterou jsem uvedla v první části své práce o Františku Hrubínovi v oddílu "Cvičení artikulační" (Příloha Divadelní výchovy 1974, č. 2, "Básnické dílo Františka Hrubína a jeho uplatnění v dramatické

výchově dětí na LŠU - část první.) Do hry se může zapojit i více dětí - vytvoří celý drůbeží krám. Na závěr se ze všech stanou malá kuřátka.

Poznámka: Hlasová rozcvička, na kterou odkazuji, je sama o sobě dost náročná a dlouhá. Doporučuji proto: chce-li někdo pracovat na scéně "Kuřata", věnovat jednu hodinu hlasové rozcvičce. A teprve v některé z dalších lekcí přistoupit k vlastní scéně, s tím, že by v úvodu hodiny byla hlasová rozcvička zopakována. Tento pracovní přístup sleduje především kultivaci řeči. Nepovažuji jej pochopitelně za jediný možný. Lze postupovat i odlišně, např. ponechat dětem zcela volné pole působnosti ve hře "na prodávanou" a na tomto základě začít s vlastní prací.

O nezvedených kůzlátkách

Tato pohádka je dětem blízká. Neposlušná kůzlátka jsou přece také děti, jako ony samy. Nemusejí tedy nic předstírat a hádka malých kůzlátek se ukáže jako zcela přirozená. Kromě tohoto faktu vidím přednost v možnosti zaměstnání celé skupiny (nejen několika jedinců, kteří by byli důležití a ostatní si nemohli zahrát). Pohádka se hodí pro smíšené skupiny, stejně dobře jako pro skupiny děvčat s nedostatkem chlapců; pro věk mladší - přípravku. Je dostatečně bohatá na přímou řeč, takže původní text Hrubínův se může pro hraní hříček použít skoro beze změn.

Text původní z knihy "Říkejte si pohádky"

Koza praví kůzlatům:
Budu dlouho mimo dům,
buďte hodná, neperte se,
vlk to všechno slyší v lese.
Máma ještě z vrátek není,
už se perou o lupení.
Mé je, mé, mé je mé!
Né-e né, né-e, né!
V tom na dveře -

buchy, buchý ...

Otevřete neposlušky!
Černý kozlík nejdřív zmlk:
Děti, jde sem na nás vlk.
Na dveře zas - buchý, buchý ...
Otevřete neposlušky!
Já jsem vaše maminka.
Máma klepe zlehýnka.
Jak? Pojď mi to ukázat.
Takhle, sotva je to znát:
klepy, klep, klepy, klep!
Vlk to zkouší - buchý, klep,
vlk to plete - klepy, buch.
Nevidíme tě, když ťukáš,
aspoň v okeně se nám ukaž,
Máš-li rohy, bílou bradu!
Mám jen břicho plné hladu.
To jsi si to vlku splet.
Já vím. Jsem tu naposled.
A vlk ještě z vrátek není
už se perou o lupení:
mé je, mé, né, né, né!

V pozdějším vydání je text
pohádky rozsáhlejší. Po slo-
vech vlka "mám jen břicho pl-
né hladu" následuje v knize
"Dvakrát sedm pohádek" toto:

... Mám jen břicho plné hladu.
Maminka nám nosí domů
sladké mlíčko ve vemínku,
ty jsi vlk a lhář jsi k tomu,
vydáváš se za maminku.
Jdi si tam, ty starý lhář,
kde se vlkům lépe daří!
Zavrčel vlk, bouchl vrátky,
stáhl ocas, běží zpátky.
Slyšte, ještě z vrátek není,
už se perou o lupení:
mée je mé, née, né!

Text upravený

Koza: Budu dlouho mimo dům,
 buďte hodná, neperte se,
 vlk to všechno slyší v lese.

1. Kůzle: Máma už tu není.

2. Kůzle: To je mé lupení.

Kůzlata: Mé je, mé, mé je, mé.
 Née, né, née, né.

Vlk: Buchy, buchy, buchy, buchy,
 otevřete neposluchy!
 Buchy, buchy, buchy, buchy,
 otevřete neposluchy,
 já jsem vaše maminka.

3. Kůzle: Máma klepe zlehýnka.

Vlk: Jak? Pojď mi to ukázat.

3. Kůzle: Takhle, sotva je to znát:
 klepy, klep, klepy, klep.

Vlk: Tedy dobře - buchy klep.
 Tak to není - klepy buch.

4. Kůzle: Nevidíme tě když ťukáš.
 Aspoň v okně se nám ukaž,
 máš-li rohy, bílou bradu!

Vlk: Mám jen břicho plné hladu.

1. Kůzle: Maminka nám nosí domů
 sladké mlíčko ve vemínku.

Ty jsi vlk a lhář jsi k tomu!

2. Kůzle: Vydáváš se za maminku.
Jdi si tam, ty starý lhář,
kde se vlkům lépe daří.

Kůzlata: To jsi si to vlku splet.

Vlk: Já vím. Jsem tu naposled.

3. Kůzle: Vlk už tady není!

4. Kůzle: To je mé lupení!

Kůzlata: Mé je, mé, né-e, né!

Pohádka

Princeznička na bále
poztrácela korále.
Její táta, mocný král,
Honzíka si zavolal:
Honzíku, máš na mále,
najdi nám ty korále!

Honzík běžel za horu,
nakopal tam bramborů.
Vysypal je před krále:
nesu vám ty korále,
větší už tam neměli,
ty snědli už v neděli.

Pohádka může sloužit jako podklad pro tvořivou dramatiku dětí. O čem vypráví její děj, na to si děti hrají. Pohádka je vhodná pro děti menší - z přípravky. Dobré je si s nimi nejprve o ději povídat.

"Jaké má asi taková princezna šaty? Kdybys ty byla princeznou, co by sis přála mít na sobě? Neříkej nám to, napřed nám ukaž, jak taková princezna chodí a myslí přitom na to, co máš na sobě a potom nám teprve o tom povíš. A co ty si představuješ? Jaké byly asi ty korále? Ty musely být nádherné a princeznu to jistě moc zarmoutilo, když je ztratila. Určitě hned utíkala za svým

tatínkem, králem. Co myslíte, že mu říkala? Tatínek pravděpodobně hned přerušil ples. Takové drahé korále!! Ty se přece mu-sejí někde najít! Co myslíte, že král udělal? Co bys udělal ty, kdyby se ti něco podobného stalo?"

Děti na takové a podobné otázky budou určitě odpovídat a nepochybují, že samy přijdou i na spoustu dalších, jiných řešení, než ke kterým dospěl starý král z pohádky. Je jenom potřeba je pro pohádku a tedy i hru získat, vtáhnout je do situace, pomoci jim vhodnými otázkami. Když se rozpovídají, nebrzdit je.

Pohádka o řepě

"Jistě všichni znáte pohádku "O veliké řepě". Já vím. Ale možná, že někdo z vás ji nebude znát tak, jak ji pro vás, děti, napsal - František Hrubín. Dávejte pozor a poslouvejte:

Dědek řepu nasadil,
u pole se posadil,
čekal, čekal,
mráz ho lekal,
sluníčka se bál,
dešti jenom lál.

Bez večeře, bez oběda
čeká dědeček,
najednou se hlína zvedá,
roste kopeček.

Bábo, roste řepa!

Dědku, ty mě šidíš.

Bábo, což jsi slepá?

Prosím tě, co vidíš?

Zavolali vnučku,
vnučka pejska,
pejsek kočku,
kočka myš.

Chytili se, čekají,
šepty, šepety šeptají -
neslyšíš?

Myšce byla dlouhá chvíle,
hopsala si rozpustile,
trhla kočkou,
kočka pejskem,
pejsek vnučkou,
vnučka bábou,
bába dědkem -
dědek prázdné ruce měl,
nikoho se nadržel,
udělali báb ...

Kopeček se ještě chvěje,
jak se pod ním krtek směje.

Tak jak se vám líbila? Je to legrace, když se sejde tolik lidí a zvířátek a čekají, nejlí, nespí; pořád čekají a najednou místo řepy se jim jenom směje krtek. To se nedá nic dělat.

Ale nechtěla bych být v dědkově kůži ... Rozhodně se potom na něj babička i vnučka zlobily a možná, že si i myslely, že si z nich chtěl udělat jenom "dobrý den". Co myslíte? Počkejte, ale v pohádce máme taky kočku, pejska a myšku. Myslíte, že by bylo vůbec možné, aby se tito tři sešli? Co myslíte? Má z vás někdo doma kočku nebo psa? Anebo myši? Taková kočka, to je někdy pěkná mrška, ta si nenechá všechno líbit, že ne? Říká se o ní, že je falešná. Myslíte, že je to pravda? Já myslím, že kočka falešná není. Četla jsem jednou, že kočka je zvířátko věrné, ale svéhlavé, asi jako vy. Prostě si umí postavit hlavu a nikdo s ní nic nesvede. Cítí se prý rovnocenným partnerem člověka. Doma máme krásnou štihlou, černou kočičku. Víte, jak se kočka umí protahovat? No, ukaž nám to! A jak pěkně tichounce našlapuje, jako kdyby chodila po špičkách. Víte co, zahrajeme si na kočičky. Kdo dokáže nejtišeji přejít, ten potom bude naše pohádková kočka. Ale napřed nám někdo poví, jak by si takovou kočičku představoval. Potom budeme všichni chodit jako kočky, mňoukat jako ony a každý si představí, jaká je on kočka anebo kocour anebo jestli je koťátko"

Děti odpovídají na otázky a hrají si na kočičky až je posléze vybrána "Pohádková kočka".

"Tak a když už máme pohádkovou kočku, měli bychom si taky vybrat "Pohádkového pejska". Jaký myslíte, že bude? Velký? Malý? Zlý? Bude to venkovský oříšek anebo čistokrevný pes? Kdo by nám chtěl ukázat, jak si představuje svého pejska? Každý si ho vymyslete a potom nám ho předvedete. A musí mít nějaké jméno!"

Děti předvádějí své pohádkové pejsky, povídají o nich a vyberou "Pohádkového pejska". Totéž obdobně s výběrem "Pohádkové myšky". Když jsou vybrána všechna zvířátka, nezbyvá nic jiného, než zvolit dědka, babku, vnučku. Pohovořit o jejich pocitech a zkusit si zahrát pohádku. Nesmíme zapomenout na krtka!

Poznámka: Při vybírání pohádkových zvířátek a při hraní si na ně je nutné dbát na to, aby děti rozlišily tichý krok kočky od psího běhání a myšího cupitání. Stejně rozdílná je i vetřá chůze stařeny od vnuččina skotačení a dědkova rozvláčeného těžšího kroku.

Podobným způsobem lze rozpracovat i další pohádky, které pro přehlednost uvádím. Jedná se ve velké většině o pohádky z knížek "Dvakrát sedm pohádek" a "Říkejte si pohádky". Texty se v některých detailech liší; kniha "Dvakrát sedm pohádek" je obsáhlejší a novější. Jsou v ní obsaženy básničky z knížky "Říkejte si pohádky", přičemž jsou tyto verše rozšířené. Příkladem je rozpracovaná pohádka O nezvedených kůzlátkách.

Texty nerozpracované, které je možno použít

Perníková chaloupka ze sbírky "Říkejte si pohádky" a "Dvakrát sedm pohádek",

Dědečkův koblížek ze sbírky "Říkejte si pohádky" a "Dvakrát sedm pohádek",

Kuřátko v obilí ze sbírky "Dvakrát sedm pohádek" nebo vyšlo samostatně pod názvem "Kuřátko a obilí".

Zkoušíme hrát divadlo - pohádky

František Hrubín napsal pro děti také řadu básnických sbírek pohádkových. K nejznámějším patří "Zimní pohádka o Smolíčkovi" a "Pohádka o Květušce a její zahrádce plné ptáků, květin a nakonec dětí." Zimní pohádka o Smolíčkovi je básnický příběh, jehož jádrem je klasická pohádka, jak ji známe z podání Boženy Němcové. Děj Hrubínovy pohádky se však rozvíjí naprosto netradičně.

- Jelen se Smolíčkem čekají na zimu. Ta však stále nepřichází. Jelen nakonec shodí parohy a hned následujícího jitra je všude kolem bílo. Jelen bez parohů nemůže do lesa. Sám by se takto neubráníl smečce hladových vlků. Smolíčkovi je jeho velkého kamaráda líto, a tak se vydá tajně do lesa za svou přítelkyní Sněhurkou. Chce s její pomocí najít a vyprosit si u dědy Mráze pro jeleny parohy. To se mu nakonec podaří. Za tímto suchým výčtem faktů je ukryto kouzelné líčení pohádkové zimní lesní přírody, pronásledování Smolíčka zlými vlky; vystupují tu kouzelné postavy Měsíčka - cukráře, přízrak perníkové chaloupky atd., atd.

Pohádka o Květušce a její zahrádce je zasazena do poněkud jiného prostředí.

- Květuška žije sama v chaloupce. Jednou jí do domku vtrhne baba Zimice a usadí se jí tam. Květuška jí musí sloužit a chřadne. Když přijde jaro, Květuška se celá rozzáří, jako všechny kytičky na její zahrádce. To se však ani trochu nezamlouvá zlé Zimici. Odevě proto Květušku do hlubokého lesa, kde ji nechá a zahrádku s pomocí svých služebníků Mrazíků zničí. Květuška nalezne v lese mezi zvířátky svůj nový domov. Když však je její zahrádka úplně zničena, umírá také. Není to ale smrt, spíš spánek. Na jaře vysázejí zvířátka kolem spící Květušky novou zahrádku, a tím jí také vrátí život. Závěrem pohádky se Květuška setkává s dětmi ze vsi, společně vyženou Zimici a všichni spokojeně žijí.

Obě pohádky jsou rozsáhlá díla, nacvičit je s dětmi jako divadlo by bylo velmi obtížné, i když na druhé straně lákavé. Problém se mi jeví v tomto: např. Pohádka o Květušce je určena pro malé děti. S nimi je práce na takovémto rozsáhlém celku náročná a těžko zvladatelná. Čerpám ze zkušenosti pražské LŠU v Radlicích: tamější profesorka - paní Štenbergová - věnující se 11 let práci s dětmi, mi řekla: "Vědecky jsem toužila udělat s dětmi Pohádku o Květušce a její zahrádce. Velmi mne to lákalo. Ale nikdy se mi to nepodařilo. Malé děti dlouho u této práce nevydržely a starší, které jsou trpělivější a vytrvalejší, neměly zase do pohádky chuť. "To je pro mrňousy", říkaly." Snad by určitým řešením bylo text více upravit, nebo nevěnovat se celé knize, ale jen určitým výsekům, které by mohly být využity jako náměty. Je také možné, že by venkovské děti, žijící samy uprostřed přírody "plné zvířátek, ptáků a květin", našly ke Květušce hlubší vztah než děti pražské.

Faktem zůstává, že jde o díla poetická, dětské duši blízká, která by bylo škoda, když ne nikde jinde, alespoň v estetické výchově při objevování krásy české řeči, nevyužít. Protože chci ukázat konkrétní práci s Hrubínovým textem, rozpracovala jsem pohádku kratší, neméně půvabnou Začarovaný les. S touto se setkáváme ve dvou Hrubínových knihách pro děti - ve sbírkách "Dvakrát sedm pohádek" a "Dvě veselé pohádky".

Přístup práce je odlišný od předchozích ukázek - z oblasti říkadel a básniček. Jde o přípravu vystoupení, při kterém je nutno vzhledem k veršům, dodržovat textovou předlohu. Začarovaný les skýtá možnosti širokého uplatnění, je zde možno zaměstnat libovolný počet dětí, a každé si přitom přijde na své. Děti se mohou projevit jako "herci", "tanečníci", či "výtvarníci". Do pohádky se může zapojit i více skupin. Mohou si v ní zahrát děti z přípravky, stejně jako ti starší. Určitým nedostatkem je fakt, že je zapotřebí poměrně značný počet chlapců. Ale snad by právě spojením dvou ročníků bylo možno tento handicap vyřešit. Jestliže je v LŠU možná spolupráce s tanečním, popřípadě výtvarným oddělením, bylo by dobré této možnosti využít. Není-li, nevadí. V lekcích pohybové výchovy se děti mohou potřebné naučit a možná, že by počáteční zdánlivý nedostatek byl nakonec vyvážen homogeností skupiny.

Začarovaný les - dramatizace Hrubínovy pohádky ve verších

Pohádka o dvou dějstvích.

Osoby: Vypravěč

Pohádka

Kozel

Kohout

Kočička

1. Loupežník

2. Loupežník

3. Loupežník

Muchomůrky, Hříbky, Lišky

Svatojánci

Stromy

Pařezy

Karty

1. jednání

(Vypravěč, Pohádka, Kozel, Kohout, Kočička, Houby, Svatojánci, Stromy, Pařezy.)

(Vystoupí Vypravěč s Pohádkou a během jejich úvodních slov za doprovodu hudby začíná tanec lesa. Vypravěč po skončení svého textu odejde ze scény.)

Vypravěč: Les je v noci jako živý:

vítr učí mluvit dříví,

měsíc houby cvičí v tanci

- hleďte, jak to umějí -

a na zádech Svatojánci

hvězdy s nebe snášejí.

Ve dne na slunci les dříme,

ale v noci ... Uvidíme!

Pojďte s námi, nebojte se,

a ta naše Pohádka

poví vám, jak v noci v lese
pocnodila zvířátka.

Pohádka: Jednou domov opustili
Kozel, Kohout, Kočička.

(Zvířátka během slov vyjdou z lesa, přičemž zároveň s jejich
příchodem skončí tanec lesa - les usne.)

Pohádka: Celý den šli, nespatriili
cestou ani človička.
Pořád stejnou notují,
na lidi si stěžují.

Kohout: Kikirí, kikirí,
nač mám vstávat ve čtyry?

Kočička: Mňouky, mňou, mňouky, mňou,
už nás trápit nebudou.

Kozel: Mée mé, méé mé,
s lidmi už být nechceme, v lese
najdem živobyti,
Kočička si ptáčka chytí!

Kočička: Kohout jádru bude živ.

Kohout: A ten Kozel najde trávy,
ještě lepší nežli dřív.

Kočička: Nic nás v cestě nezastaví.

Zvířátka: Kikirí, mňou, méé mé.
Lidem smát se budeme.

Pohádka: A tak jdou,
stále jdou,
levá, pravá,
přední, zadní,

Kočička: Pozor, Kozle, neupadni!

Pohádka: A tak jdou
stále jdou
Večer nemohli už zpátky,
les se zavřel za zvířátky.

(Následuje podkreslen hudbou večerní tanec lesa. Po jeho skončení Pohádka pokračuje.)

Pohádka: A zas jdou,
lesem tmou,
levá, pravá,
přední, zadní.

Kohout: Pozor, Kozle, neupadni!

Kozel: (srdnatě a pohrdlivě) Snad se nebojíš?!

Kohout: (bojácně) Ty nic neslyšíš? (Zaposlouchá se do lesního ticha.) Slyším houkat lesní sovy ... (Zděšeně uteče.)

Pohádka: (Komentuje vystrašené pobíhání zvířátek)
Kohout pírká ztrácí v křoví,
Kozel vráží do Kocoura
Kocour mňouká na poplach.

Kočička: V mechu pode mnou to kňourá ...

Kozel: Nestojí to za ten strach!
Poslouchejte, buďte tiše!

Kohout: (Náhle se dovtípí a po chvíli se zjevným ulehčením vydechne)

Naší číče kručí v břiše!

Pohádka: A tak jdou,
lesem, tmou,
levá, pravá,
přední, zadní.

Kočička: Pozor, Kozle, neupadni!

Kozel: Mée, mé, mée, mé,
sotva ten les přejdeme!

Kohout: Kikirí, kikirí.
Budem z lesa ve čtyry!

Kočička: Mňouky, mňou, mňouky, mňou,
řeči nikam nevedou.

Pohádka: V tom probleskla houštím-záře,
zajásala zvířátka:

Zvířátka: Cesta lesem překrátká,
zas budem mít hospodáře!

(Vydají se směrem ke světélku)

(Houby a les se v reji zatočí kolem zvířátek, čímž je odsunou do pozadí scény, přičemž zároveň umožní Loupežníkům dostat se do popředí, kde se nyní nachází opuštěná chaloupka. Pokud je k dispozici jeviště s oponou, lze udělat kratičkou přestávku a přestavět při tom scénu.)

Konec 1. jednání.

2. jednání

(Kohout, Kozel, Kočička, tři Loupežníci, Houby, Stromy, Pařezy, Karty, Pohádka, Vypravěč)

(V popředí sedí tři Loupežníci, jsou zabrání do hry v karty. Nevnímají nic z toho, co se kolem nich děje. Po obou stranách scény stojí, posedávají Houby, Stromy, Pařezy. V pozadí vidíme okénko - či spíše okenní rám. Je umístěno tak, aby se všechna tři zvířátka za něj pohodlně vešla a mohla se zároveň dívat do světnice. Okénko je zatím prázdné.)

(Přicházejí Zvířátka a jeden přes druhého se snaží dostat se k okénku. Nakonec se to podaří Kohoutovi.)

Kozel: (Odstrkuje ostatní) Já chci vidět, kdo tam žije!

Kočička: Vždyť já také!

Kohout: A já též!

Kočička: Počkej, vždyť mě zamáčkneš!

Kohout: Kikirikí!

Kozel: Mée mé!
Zacláníš mi! Né a né!

Kohout: Vidím, jak tam ve světnici
v karty hrají loupežníci!

Loupežníci: Bum!

1. Loupežník: Sedma k sedmě!

2. Loupežník: Osmá k osmě!

3. Loupežník: Já teď nesu!

1. Loupežník: Eso k esu!

2. Loupežník: Bum!

3. Loupežník: Bum!

Loupežníci: Bum!

Zvířátka: (Mezitím se všechna vtěsnala do okénka. Nejlepší by bylo, aby nejvýše měl hlavu Kohout, pod ním Kočička, dole Kozel. Nahlížejí dovnitř a pozorují, co se bude dít dál.)

Kohout: A tak hrají,

Kozel: dupou,

Kočička: křičí.

1. Loupežník: O podkovu! (vhodí ji mezi ostatní)

2. Loupežník: O káču! (též ji vhodí mezi ostatní)

3. Loupežník: (hledá, co by vsadil, nemá už nic) O záplaty!

1. Loupežník: (výsměšně) O jehličí!

2. Loupežník: (hodí kartu) Bum!

3. Loupežník: (" ") Bum!

Loupežníci: (hodně hlasitě) Bum!

Zvířátka: (Závěrečný výkřik je mnohem silnější než všechny předchozí. Zvířátka vyděsí a jeden přes druhého zamečí, zakokrhá, zamňouká.)
Kikirí, mňou, méé mé ...

Loupežníci: (si teprve teď všimnou, že jsou pozorováni. O to silnější je ale jejich úlek. Vyskočí a vyděšeně zírají do okénka. Úplně ztratili řeč. Tu se první vzpa-
matuje.)

1. Loupežník: Hrozné zvíře! Má tři hlavy!

2. Loupežník: Jedna mečí,
druhá mňouká
a ta třetí kokrhá.

3. Loupežník: (nejbojácnější) Utíkejme,
utíkejme,
než nás všechny roztrhá!

Loupežníci: (Vyběhnou z chaloupky, kolem nich ožívá les, karty, vše je proháněno, zaplétá se, ke zmatku přispívá také útěk zvířátek. Celý tento výstup by neměl být zbrklým útekem. Naopak, mělo by to být alespoň v hrubých rysech organizované divadlo - jakýsi noční tanec lesa, opět doprovázený hudbou. V popředí vystoupí Pohádka a komentuje děj.)

Pohádka: Utíkají, les je žene,
s nimi karty rozházené,
karty, káča bláznivá,
divé houby v patách mají,
utíkají, klopýtají,
kolem všechno ožívá.
Pařezy je spolknout chtějí,
houby už je dohánějí.
I zvířátka přes kořeny
dál žene les naježený.

Kočka: Mňouky, mňou, mňouky, mňou,
světýlka nás zavedou!

Kozel: Mée mé, mée mé,
už jim neutečeme!

Kohout: Kikirí, kikirí,
je tři čtvrtě na čtyry!

(Scéna se vyklidí. Odejde i Pohádka a vystoupí Vypravěč)

Vypravěč: Zlaté slunce přešlo horu,
spouští světlo do javorů.
A les mecháč tiše dýchá ..
Jak jste se ho mohli bát?
V potoce si barvy míchá,
bude pěkně malovat
kvítí, muchomůrky, hřiby,
jahody a maliny,
všecičko, co se nám líbí,
když nadejdou prázdniny.
Co ta naše zvířátka?
Co ti hloupí loupežníci?
Honem, kde je Pohádka?
Pohádko, pojď nám to říci!

(Vyjde Pohádka a za ní ostatní, o kterých se zrovna mluví, až se během jejího závěrečného textu dostanou na jeviště všechny účinkující děti.)

Pohádka: Loupežníci za potokem
oddychují, jdou jen krokem,
dost už mají lesa, pranic,
zpátky nevrátí se za nic.

Ranní větřík fouká fuí,
zvířátka si vykračují,
levá, pravá,
přední, zadní.

Kočička: Pozor, Kozle,
Kohout: (se smíchem) Neupadni!
Pohádka: Mezi poli slunko září,
vracejí se k hospodářům!

Konec 2. jednání

- k o n e c -

Seznam použité literatury

1. Geraldine Brain Siks: Creative Dramatics: An Art for Children, New York 1957.
2. Dvakrát sedm pohádek - Fr. Hrubín. Praha, SNDK 1958.
3. Dvě veselé pohádky - Fr. Hrubín. Praha, SNDK 1957.
4. Kuřátko a obilí - Fr. Hrubín. Praha, SNDK 1953.
5. Pohádka o Květušce a její zahrádce - Fr. Hrubín. Praha, Čs. spisovatel 1955.
6. Říkejte si pohádky - Fr. Hrubín. Praha, Melantrich 1946.
7. Špalíček veršů a pohádek - Fr. Hrubín. Praha, Čs. spisovatel 1960.
8. Zimní pohádka o Smolíčkovi - Fr. Hrubín. Praha, SNDK 1953.

O B S A H

<u>Zkoušíme hrát divadlo - říkadla a básničky</u>	1
Kuřata	2
O nezvedených kůzlátkách	3
Pohádka	6
Pohádka o řepě	7
<u>Zkoušíme hrát divadlo - pohádky</u>	10
Zimní pohádka o Smolíčkovi	10
Pohádka o Květušce	10
Začarovaný les	11
Začarovaný les - vlastní dramatizace	12
<u>Seznam použité literatury</u>	21

